

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/178191,Litwa-Jevie-Uroczystosci-pogrzebowe-14-odnalezionych-zolnierzy.html>
01.03.2026, 13:59

Litwa (Jevie): Uroczystości pogrzebowe 14 odnalezionych żołnierzy

Na Litwie, w kościele p.w. św. Anny w Jewiu (Vievis) odbyły się uroczystości pogrzebowe polskich i litewskich żołnierzy, których szczątki odnalazł zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN.

Wspólna mogiła żołnierzy, którzy zginęli w jednej z ostatnich walk w czasie konfliktu polsko-litewskiego 1919-20 r., znajdowała się w lesie w pobliżu miejscowości Zawiasy, przy szlaku kolejowym Wilno-Kowno. We wrześniu 2022 r. zespołowi BPiI, na podstawie analizy dokumentów historycznych, udało się odnaleźć miejsce spoczynku żołnierzy i ekshumowano ich szczątki.

W piątek lokalna społeczność licznie przybyła do kościoła w Jewiu, by wziąć udział w niecodziennym wydarzeniu. Mszę św. koncelebrowali abp Gintaras Grusas, metropolita wileński, biskup koszedarski Jonas Ivanauskas i księża. W uroczystościach wzięli udział m.in.: ambasador RP na Litwie Urszula Doroszevska, wiceminister obrony narodowej Litwy Zilvinas Tomkus, burmistrz gminy Elektren Kestutis Vaitukaitis, zastępca dyrektora Litewskiego Centrum Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu Vitas Łukszisz, płk Sławomir Pawlikowski, attaché obrony Polski na Litwie oraz prof. Krzysztof Szwagrzyk, wiceprezes IPN.

W przemówieniach podkreślano wielkie znaczenie tego wydarzenia dla relacji polsko-litewskich.

Prof. Krzysztof Szwagrzyk powiedział: „Historię Polski i Litwy jakże często odmierzamy datami dziejowych kataklizmów, które dotknęły nasze narody. Odmierzamy datami kolejnych wojen, okupacji, powstań, po których pozostały bezimienne mogiły ofiar i żołnierzy. Zarówno dla Polaków jak i dla Litwinów pamięć o tych, którzy przelewali krew za ojczyznę jest silnym spoiwem naszych narodowych tożsamości. Dzisiaj my - Polacy i Litwini spotykamy się, aby w kościele św. Anny w Jewiu i na cmentarzu w Kurkliszkach, aby pochować, złożyć do grobu, odprowadzić na wieczną wartę Polskich i Litewskich żołnierzy, którzy zginęli we wzajemnej walce w lipcu 1920 r. W tych czternastu prostych żołnierskich trumnach spoczywają szczątki tych, którzy 102 lata temu strzelali do siebie, których połączyła śmierć na tym samym polu bitwy i usypana przed laty troskliwą ręką bratnia mogiła. Honorami państwowymi, wojskowymi, uroczystą Mszą św., modlitwą złożeniem do grobu i należną żołnierzowi salwą honorową nad mogiłą żegnamy żołnierzy spod znaków polskiego orła i litewskiej pogoni. W tym szczególnym dniu, w tej szczególnej chwili

czujemy dumę i satysfakcję z dobrze wypełnionego wobec naszych poległych przodków świętego i niezbywalnego obowiązku odnalezienia mogiły, szczątków, złożenia ich godnego do grobu. Jednocześnie odczuwamy żal, że dziś nie możemy jeszcze tak, jak chcielibyśmy zawołać ich po imieniu. Przyjdzie jednak taki czas i głęboko w to wierzę, że będziemy mogli to po polsku i po litewsku uczynić.”

Po Mszy św. z kościoła św. Anny wyruszył kondukt pogrzebowy. Polscy i litewscy żołnierze spoczęli z honorami we wspólnej mogile na wzgórzu w Kurkliszkach, na nowoutworzonym cmentarzu. Nad ich grobem znajduje się 14 drewnianych krzyży.

Przed nami badania genetyczne, które potwierdzą ostatecznie tożsamość odnalezionych szczątków.

BPiI, 27.01.2023 r.